

**BEELD-, FILM EN
GELUIDSOPNAMEN TIJDENS
TOLKOPDRACHTEN:
KEN JE RECHTEN!**

BEELD-, FILM EN GELUIDSOPNAMES TIJDENS TOLKOPDRACHTEN: KEN JE RECHTEN!

Stel, je gaat tolken bij een poëziefestival. Daar maakt een aantal mensen uit het publiek foto's en filmpjes van jou terwijl je op het podium aan het tolken bent. Ook zie je iemand die namens de organisatie van het festival een video-opname van de dichter op het podium maakt, maar ook van jou omdat je nu eenmaal eveneens op het podium staat. Je hebt niets afgesproken met de organisatie. Hoe kun je toch je rechten beschermen?

AVG

Het is in het algemeen niet toegestaan om zomaar foto's, filmpjes en geluidsopnames te maken van iemand en die te publiceren. Want zodra mensen herkenbaar in beeld komen/of te herkennen zijn aan de stem, zijn het persoonsgegevens en dan geldt de privacywet (AVG). Het maakt hierbij wel verschil wie een foto, filmpje of geluidsopname maakt en wat diegene ermee doet.

Maakt iemand foto's en filmpjes voor eigen gebruik (en niet zakelijk), bijvoorbeeld als bezoeker van een festival, dan geldt de AVG niet. De voorwaarde hierbij is wel dat deze persoon de foto's en filmpjes privé houdt of hooguit in een zeer beperkte kring deelt, bijvoorbeeld in een kleine appgroep en niet openbaar zijn voor iedereen én niet via zoekmachines te vinden zijn.

Als iemand foto's en filmpjes in bredere kring wil delen moet dat altijd gebeuren in overeenstemming met de AVG, wat in de praktijk meestal betekent dat de mensen die op de foto's en filmpjes staan, toestemming moeten geven.

Portretrecht

In sommige gevallen kan je je, behalve op de AVG, ook op het portretrecht beroepen. Een portret kan vrij worden gepubliceerd, tenzij de geportretteerde een zogenoemd redelijk belang heeft om zich hiertegen te verzetten. Onder een redelijk belang wordt verstaan een privacybelang maar ook een exploitatiebelang of commercieel belang. In feite is door de komst van de AVG in 2018 het 'privacybelang' komen te vervallen. Een foto geldt namelijk als persoonsgegevens. Iemand die zijn foto verwijderd wil hebben uit privacy-overwegingen, moet dat dus voortaan doen met een beroep op de AVG.

Bij een exploitatiebelang kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het belang van een bekend persoon die geld kan verdienen met het publiceren van zijn/haar portret of andere exploitatie daarvan. Maar een commercieel belang kan ook van toepassing zijn wanneer een tolk wordt opgenomen bij een tolkopdracht en deze opname (zonder toestemming) gebruikt wordt voor lessen door een onderwijsinstituut.

Een uitzondering bestaat voor foto's die gepubliceerd worden om journalistieke, artistieke of literaire redenen. In dat geval hoeft geen toestemming gevraagd te worden voor publicatie.

Naburige rechten

Je hebt 'naburige rechten' (afgeleid van auteursrechten) als de vertaling een voldoende eigen creatieve interpretatie bevat. In dat geval heb je het recht te beslissen over opname, vermenigvuldiging en uitzending van een uitvoering en daar een billijke vergoeding voor te ontvangen.

Als een tolk de tekst vertaalt, zonder enige vorm van artistieke interpretatie, dan wordt dit eerder gezien als een taalkundige dienst en niet als een artistieke uitvoering.

Welke acties kan je ondernemen?

Als de AVG wordt overtreden, kunnen organisaties een (hoge) boete opgelegd krijgen door de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook kan je als tolk naar de rechter stappen als je schade hebt ondervonden doordat een organisatie de AVG geschonden heeft.

Als jouw portretrecht of naburige rechten worden overtreden, kan je als je niet tot een (financiële) oplossing komt met de andere partij, naar de rechter stappen. Als je alleen een klacht wilt indienen, is het dus eenvoudiger om je te beroepen op de AVG, omdat je dan een klacht kunt indienen bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

CASUS

Je gaat tolken bij een poëziefestival, hoe kun je je rechten dan beschermen?

Wat kun je doen als tolk op zo'n festival?

Zoals uit de informatie hierboven blijkt, hebben bezoekers van het festival het recht om filmpjes privé in kleine kring te delen. De opdrachtgever, of dat nou de festivalorganisator of een particuliere tolkgebruiker is, heeft hier geen invloed op. Als je opnames van jou tegenkomt op het internet waarvoor je geen toestemming hebt verleend, kan je van degene die ze gepubliceerd heeft, eisen dat die verwijderd worden omdat daarmee de AVG wordt geschonden.

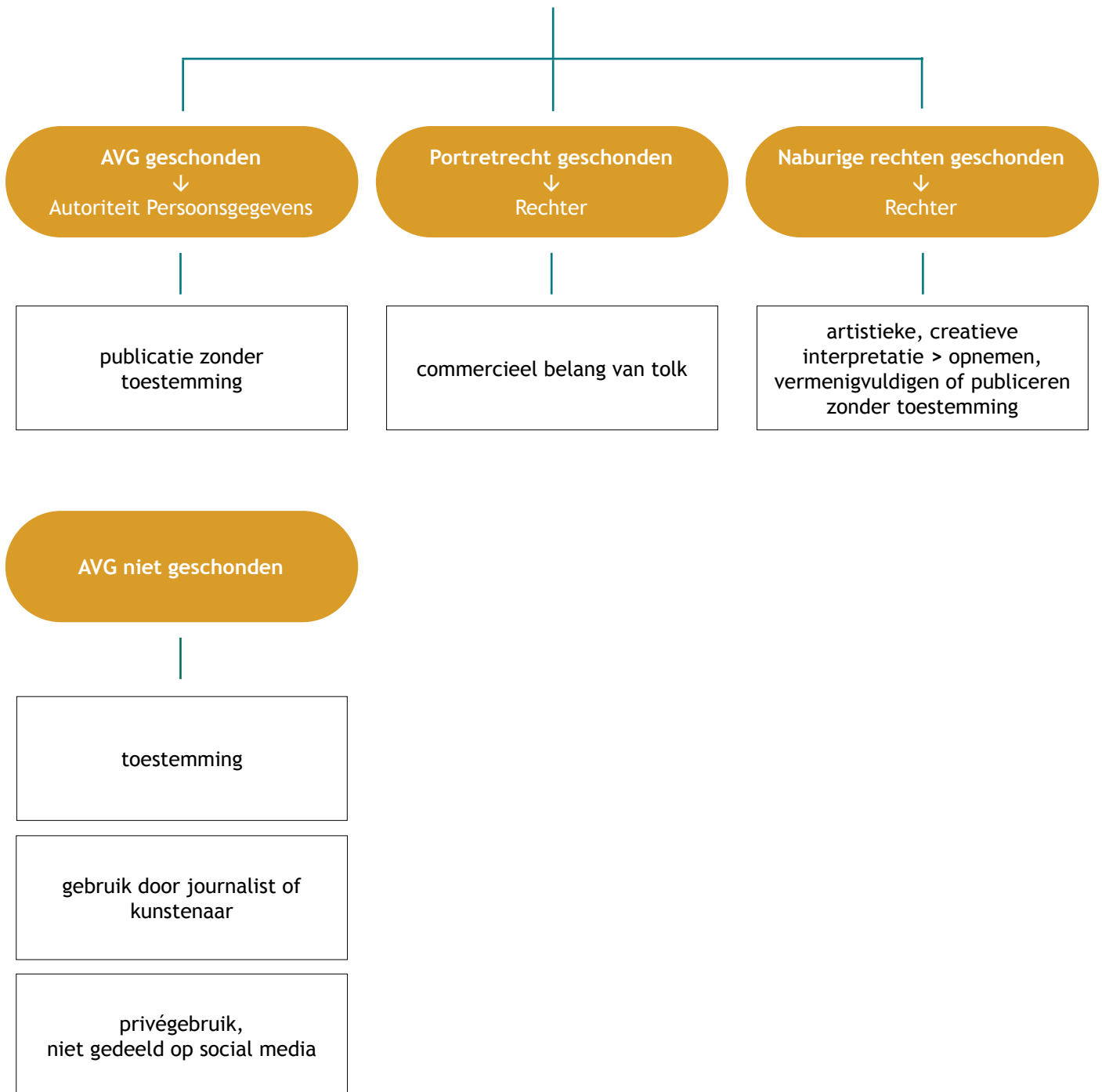
Een uitzondering hierop is wanneer een journalist of een kunstenaar een foto publiceert; in dat geval zijn bepaalde artikelen van de AVG namelijk niet van toepassing omdat journalisten hun werk moeten kunnen doen (vrijheid van meningsuiting) evenals kunstenaars (artistieke vrijheid).

Als de organisator van het festival opnames wil maken, heeft deze vooraf jouw toestemming nodig. Als de opnames al gemaakt zijn, kan jij alsnog toestemming weigeren om die opname te publiceren.

Als opnames al gepubliceerd zijn, kan je eisen die te verwijderen op grond van de AVG.

Daarnaast zou het zo kunnen zijn dat je naburige rechten hebt, als jouw vertaling een artistieke uitvoering is met een eigen creatieve interpretatie.

KEN JE RECHTEN!

ZEVEN TIPS

tip 1

Vraag standaard voorafgaande aan de tolkopdracht (ook bij online overleggen) aan de organisator van een bijeenkomst of er film-, beeld- of geluidsopnames gemaakt worden.

tip 2

Stel dat je toch overvallen wordt door de vraag bij een (online) overleg of je toestemming geeft voor film-, beeld- of geluidsopnames, en je wil de opdracht niet ter plekke neerleggen? In dat geval kan je altijd zeggen dat je toestemming geeft voor de opnames, maar dat je na afloop van de opdracht nog tijd neemt om te bedenken of je toestemming geeft voor publicatie. Ook kan je aangeven dat de opnames direct verwijderd dienen te worden op basis van de AVG als je uiteindelijk geen toestemming voor publicatie verleent.

tip 3

Vermeld in de opdrachtbevestiging standaard ([voorbeeld-email A NBTG](#)) dat je de opdracht aanneemt onder het voorbehoud dat er geen film-, beeld- of geluidsopnames gemaakt worden, tenzij jij uitdrukkelijk instemt met een dergelijke opname onder door jou gestelde voorwaarden. Dit moet ook duidelijk naar de dove tolkgebruiker gecommuniceerd worden als die niet de opdrachtgever is maar er een andere opdrachtgever is ([voorbeeld-email B NBTG](#)). In de standaardbrief wordt ook verwezen naar de algemene voorwaarden van de NBTG waarin is opgenomen dat er geen opnames gemaakt mogen worden zonder toestemming van de tolk.

tip 4

Stem goed af met je collega wanneer je in een team tolkt, zodat je allebei met gelijke voorwaarden aan de opdracht begint.

tip 5

Denk oplossingsgericht en praktisch: als het de bedoeling van de organisatie is om de dichter op het podium te filmen en niet de tolk, zorg dan dat je op een plek staat waarbij jij buiten beeld blijft.

tip 6

Indien er opnames gemaakt en gepubliceerd zijn zonder toestemming van de tolk en gebruikt worden voor eigen doeleinden (zoals educatieve), overtreedt opdrachtgever de AVG. Je kan hiervan melding doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

tip 7

Als je wel toestemming wilt geven voor opnames en publicatie onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld dat er een vergoeding tegenover moet staan), maak dan gebruik van het [standaard-contract](#) dat de NBTG hiervoor ontwikkeld heeft.